

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมกรช่วยเหลือ

นางสาวสุชานา ชำนาญกุล

005696

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL AROUSING
STIMULI AND HELPING BEHAVIOR

Miss Suchada Chamnarngoola

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมกรช่วยเหลือ
โดย นางสาวสุชานดา ชำนาญกุล
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... *ศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมรุ้ บุญนาค* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมรุ้ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ดร.โยชิน ศันสนยุทธ* ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยชิน ศันสนยุทธ)

..... *เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

..... *นิรมล ชยุตสาหกิจ* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาหกิจ)

..... *ดร.พรณราย ทวีพะยะประภา* กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรณราย ทวีพะยะประภา)

..... *ดร.ธีระพร อุวรรณโณ* กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมการช่วยเหลือ
 ชื่อ นิสิต นางสาวสุชานา ชำนาญกุล
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโน
 ภาควิชา จิตวิทยา
 ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์ 2 ประเภทกับพฤติกรรมการช่วยเหลือ สิ่งเร้าทางอารมณ์ 2 ประเภทคือ 1) ภาพ เป็นเป็นภาพเร้าอารมณ์ทางบวกและภาพเร้าอารมณ์ทางลบ 2) เสียง เป็นเสียงเร้าอารมณ์ทางบวกและเสียงเร้าอารมณ์ทางลบ

ผู้รับการทดลองเป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มรูปภาพ กลุ่มทั้งเสียง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ สไลด์ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกจำนวน 9 ภาพ สไลด์ภาพเร้าอารมณ์ทางลบจำนวน 9 ภาพ เพลงเร้าอารมณ์ทางบวกจำนวน 9 เพลง เพลงเร้าอารมณ์ทางลบจำนวน 9 เพลง และแบบฟอร์มขอความช่วยเหลือ 2 ฉบับ ผู้ทำการทดลองทดลองกับผู้รับการทดลองครั้งละคนสำหรับการทดลองแต่ละสภาพการณ์ หลังจากผู้รับการทดลองในกลุ่มรูปภาพได้ดูภาพแต่ละภาพ หรือผู้รับการทดลองในกลุ่มทั้งเสียงได้ ฟังเพลงแต่ละเพลงแล้ว ผู้รับการทดลองประเมินค่าอารมณ์ลงในมาตราจำแนกค่า

แล้วให้ผู้รับการทดลองแสดงความรู้สึกในการที่จะช่วยเหลือลงในแบบฟอร์มขอความช่วยเหลือ สมมติฐานของการวิจัยคือ 1) ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกเร้าให้เกิดอารมณ์ใดก็กลัวเสียงเร้าอารมณ์ทางบวก และภาพเร้าอารมณ์ใดก็กลัวเสียงเร้าอารมณ์ทางลบ 2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกแสดงความรู้สึกที่จะช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1) ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกไม่เร้าอารมณ์ใดก็กลัวเสียงเร้าอารมณ์ทางบวก และภาพเร้าอารมณ์ทางลบไม่เร้าอารมณ์ใดก็กลัวเสียงเร้าอารมณ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวก อาสาสมัครช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

นอกจากผลการวิจัยข้างต้น ยังได้ผลเพิ่มอีกคือ

1) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวก รายงานการประเมินค่าอารมณ์สูงกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกอาสาสมัครช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

แต่ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบอาสาสมัครช่วยเหลือไม่มากกว่าผู้รับการทดลองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title Relationship Between Emotional Arousing
 Stimuli and Helping Behavior

Name Miss Suchada Chamnarngoola

Thesis Advisor Assistant Professor Kasemsak Poomsrieko

Co-Thesis Advisor Dr. Theeraporn Uwanno

Department Psychology

Academic Year 1980

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the relationship between two kinds of emotional arousing stimuli and helping behavior. The two kinds of emotional arousing stimuli were 1) Picture: positive emotional arousing picture and negative emotional arousing picture 2) Sound: positive emotional arousing sound and negative emotional arousing sound.

The subjects of this experiment were 60 freshmen from Faculty of Education, Chulalongkorn University, during the academic year 1979. All subjects were selected by accidental sampling and were divided into three treatment groups: viewing picture group, listening sound group and control group.

The instruments in this experiment were 9 positive emotional arousing slides, 9 negative emotional arousing slides, 9 positive emotional arousing sound, 9 negative emotional arous-

in sound, and 2 forms which asked for help. The experimentation was set to the subject individually in each condition. After viewing each picture in viewing picture group or listening to each sound in listening sound group, the subjects had to evaluate their emotion on semantic differential scale. Then the subjects were asked to volunteer their help in the forms, which asked for help. It was hypothesized that 1) Positive emotional arousing picture aroused emotion better than positive emotional arousing sound and negative emotional arousing pictures aroused emotion better than negative emotional arousing sound. 2) The subjects who were aroused positive emotion would volunteer to help more than the subjects who were aroused negative emotion.

The statistical method used for data analysis was t-test.

The results of the study were as follows:

1) Positive emotional arousing picture didn't arouse emotion significantly better than positive emotional arousing sound and negative emotional arousing sound didn't arouse emotion significantly better than negative emotional arousing sound,

2) The subjects who were aroused positive emotion volunteered to help significantly ($p < .01$) more than the subjects who were aroused negative emotion.

Besides the results which were tested according to the hypotheses, other results were found:

1) The subjects who were aroused positive emotion evaluated emotion scale significantly higher ($p < .001$) than the subjects who

were aroused negative emotion.

2) The subjects who were aroused positive emotion volunteered to help significantly ($p < .01$) more than the subjects in the control group.

But the subjects who were aroused negative emotion did not volunteer to help more than subjects in the control group.

กติกกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรี แก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ธีระพร อูธรรมโน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ให้แนวความคิด ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความช่วยเหลือดังกล่าว และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.โสรัจ โปธิแก้ว อาจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต รองศาสตราจารย์นายแพทย์ วีระพงษ์ ฉัตรานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ อนันต์ ทัศนุชยกุล คุณเกริก แกรนท์ (Mr.Craig Grant) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในด้านภาพ และอาจารย์สมโภชน์ รอดบุญ ที่กรุณาช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในด้านเสียง อีกทั้งอาจารย์ ดร.ไพบุลย์ เทวรักษ์ ที่กรุณาให้ความสะดวกในการทำการทดลอง เพื่อการศึกษาในครั้งนี้

และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน สันสนยุท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาทกิจ และอาจารย์ ดร.พรรณราย ทรัพย์ะประภา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าร่วมรับการทดลอง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจ ทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์จนตลอดมา

สุชาดา ชำนาญกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ม

บทที่

1 บทนำ	1
~ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
~ สมมติฐานการวิจัย	17
จุดมุ่งหมายในการทำวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย	17
คำจำกัดความในการวิจัย	17
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	18
2 วิธีการดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล	19
กลุ่มตัวอย่าง	19
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	19
กระบวนการในการสร้างเครื่องมือ	20
วิธีการรวบรวมข้อมูล	21
การจัดกระทำกับข้อมูล	23
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25

บทที่	หน้า
4 การอภิปรายผลการวิจัย	31
5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	45
ประวัติผู้เขียน	50

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบการประเมินค่าอารมณ์ตนเอง-ไม่ตนเองของผู้รับ การทดลองในสภาพการณ์ต่าง ๆ	26
2	เปรียบเทียบการประเมินค่าอารมณ์ทางบวกและทางลบของ ผู้รับการทดลองในสภาพการณ์ต่าง ๆ	27
3	เปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือระหว่างผู้รับการทดลอง ในสภาพการณ์ต่าง ๆ กับกลุ่มควบคุม	28
4	เปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือของผู้รับการทดลองใน สภาพการณ์ต่าง ๆ	29